

4. Karmanchikov A.I. Logika pedagogicheskogo prognozirovaniya: [monografiya] / A.I. Karmanchikov. – Izhevsk: Izd-vo IPK i PRO UR, 2012. – 83 s.
5. Metod proektiv u suchasnyy shkoli: navchal'no-metod. posib. / [uklad.: V.V. Nechyporenko]. – Zaporizhzhya: Khortyts'kyy natsional'nyy navchal'no-reabilitatsiynny bahatoprofil'nyy tsentr, 2008. – 120 s.
6. Mikheyenko O.I. Teoretychni i metodychni osnovy profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv zi zdorov'ya lyudyny do zastosuvannya zdorov'yazmitsnyuval'nykh tekhnolohiy : dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04 / Oleksandr Ivanovych Mikheyenko; Kharkivs'kyy NPU im. H.S. Skovorody. – Kharkiv, 2016. – 491 s.
7. Natsional'na dopovidi pro stan i perspektyvy rozvytku osvity v Ukrayini / [redkol.: V.H. Kremen' (holova), V.I. Luhovyy (zast. holovy), A.M. Hurzhiy (zast. holovy), O.Ya. Savchenko (zast. holovy)]; za zah. red. V.H. Kremeny; Nats. akad. ped. nauk Ukrayiny. – K.: Pedagogichna dumka, 2016. – 448 s.
8. Safronov V.M. Prognozirovanie, proektirovanie i modelirovanie v sotsial'noi rabote: ucheb. posobie dlya stud. vyssh. ucheb. zavedenii / V.M. Safronov. – [2-e izd., ster.]. – M.: Akademiya, 2008. – 240 s.
9. Tatur Yu.G. Vysshee obrazovanie: metodologiya i opyt proektirovaniya: ucheb.-metod. posobie / Yu.G. Tatur. – M.: Universitetskaya kniga; Logos. – 256 s.
10. Shchedrovitskii G.P. Avtomatizatsiya proektirovaniya i zadachi razvitiya proektirovochnoi deyatel'nosti / G.P. Shchedrovitskii // Razrabotka i vnedrenie avtomatizirovannykh sistem v proektirovanii (teoriya i metodologiya). [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.fondgp.ru/gp/biblio/rus/74>. – Nazva z ekranu.

Ю.Ю. МОСЕЙЧУК. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ ПРОЕКТИРОВАНИЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ С ВЫСОКИМ УРОВНЕМ КУЛЬТУРЫ ЗДОРОВЬЯ

В статье раскрывается целесообразность взвешенного подхода к формированию у будущих учителей высокого уровня культуры здоровья. Основной акцент сделан на использовании процедуры педагогического проектирования, которая позволяет разработать и внедрить в образовательный процесс концепцию профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры с высоким уровнем сформированности культуры здоровья. Проанализированы стадии педагогического проектирования авторской концепции и освещена сущность основных этапов. Раскрыты особенности спроектированной концепции непрерывности профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры с высоким уровнем культуры здоровья. Обосновано, что основополагающим фактором концепции является непрерывность профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры.

Ключевые слова: педагогическое проектирование, профессиональная подготовка, будущие учителя физической культуры, культура здоровья, концепция.

Y.Y. MOSEYCHUK. PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL APPROACHES TO THE PEDAGOGICAL DESIGNING OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION WITH A HIGH LEVEL OF HEALTH CULTURE

The article reveals the expediency of balanced approach to the formation of future teachers a high level of health culture. The main emphasis is on the use of the procedure of pedagogical designing that allows to develop and implement in the educational process the concept of professional training of future teachers of physical education with a high level of the formation of health culture. The stages of the pedagogical designing of author's conception were analyzed and the essence of the main stages was highlighted. The peculiarities of designed concept of the uncertainty of professional training of future teachers of physical education with a high level health culture were revealed. It was proved that a fundamental factor of the concept is the continuity of professional training of future teachers of physical education.

Key words: pedagogical designing, professional training, future teachers of physical education, health culture, concept.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. дійсн. член АПСН С.В. Лісова.

Одержано редакцією 22.05.2017 р.

УДК: 373. 3: [371. 13: 613. 7]

О.М. ВАЩЕНКО

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Розглядається проблема використання здоров'язбережувальних технологій в навчально-виховному процесі початкової школи, розкрито сутність поняття “здоров'язбережувальні освітні технології”, подано класифікацію здоров'язбережувальних технологій, їх типи, види, методи та прийоми, особливості вибору цих технологій для окремого навчально-виховного закладу, охарактеризовано три етапи процесу навчання в умовах здоров'язбережувальної педагогіки та роль майбутнього вчителя в цьому процесі.

Ключові слова: майбутній вчитель, початкова школа, здоров'язбережувальні технології, навчально-виховний процес, здоров'язбережувальна педагогіка.

Інтенсифікація сучасного суспільства висуває нові вимоги до людини та її здоров'я. Зростає значущість і цінність здорового способу життя особистості в контексті формування культури здоров'я всієї нації. Особлива увага приділяється здоров'ю дітей. Останні дослідження науковців дозволяють виявити негативну тенденцію щодо

погіршення стану здоров'я дітей. За даними Міністерства охорони здоров'я України серед дитячого населення за останні роки значно (майже у 3 рази) зросла кількість хронічних захворювань, які призводять до інвалідності. Це хвороби нервової, ендокринної, серцево-судинної, шлунково-кишкової, кістково-м'язової систем. Серед першокласників тільки 5-10% є практично здоровими. Кількість хронічно хворих дітей збільшується за роки навчання майже у 2,5 рази.

Основними причинами даного процесу можна виділити: несприятливі екологічні, соціально-культурні умови розвитку, відсутність активної рухової діяльності особистості, як і у навчальному закладі, так і у сім'ї, недотримання норм фізичної та розумової працездатності, санітарно-гігієнічного, повітряного, світлового режимів організації життя дитини. Як наслідок виникають протиріччя між навчально-виховним процесом та потребами дітей. Для усунення цього протиріччя в педагогіці створюється новий напрям – здоров'язбережувальна освіта, в основу якої покладено ідею пріоритетності здоров'я суб'єктів педагогічного процесу як однієї з складових особистості, що дозволяє забезпечити оптимальну життєдіяльність педагога та учнів. Таким чином, запровадження та розвиток здоров'язбережувальних технологій є пріоритетним напрямом створення здоров'язбережувального простору в загальноосвітньому закладі [3].

Проблема навчання і виховання здорової людини, створення сприятливих для її здоров'я умов навчання вивчалася багатьма представниками педагогічної науки. Відповідні аспекти можна знайти в працях К. Гельвеція, А. Дістервега, Я. Коменського, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, Л. Толстого. Серед класиків педагогіки, що приділяли увагу проблемі здоров'язбереження учнів, можна назвати П. Блонського, Г. Ващенко, Л. Виготського, М. Пирогова, В. Сухомлинського, К. Ушинського.

В останні роки предметом дослідження науковців стала і проблема формування у підростаючого покоління здоров'язбережувальної компетентності. У системі шкільної освіти її вирішують Н. Белікова, Т. Бойченко, Д. Воронін, О. Ващенко, О. Дворнікова, О. Дорошенко, Н. Панчук та ін. Вивченням педагогічних умов формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів загальноосвітніх шкіл займаються О. Аксьонова, Т. Бабко, Т. Бойченко, А. Карабашева, Л. Мазуренко, О. Мельник та ін. [1; 6; 7].

Незважаючи на вагомі результати дослідження цієї проблеми, залишаються нерозв'язаними суперечності, що стосуються реалізації освітніх здоров'язбережувальних технологій у початковій школі.

Метою статті є – розкриття особливостей підготовки майбутнього вчителя до використання здоров'язбережувальних освітніх технологій в навчально-виховному процесі початкової школи.

Упровадження здоров'язбережувальних технологій у навчально виховний процес є одним з пріоритетних завдань сучасної освіти. Нормативно-правовою основою цієї діяльності є: “Конституція України”, закони України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді”, “Про охорону дитинства”, “Конвенція ООН про права дитини”, “Національна доктрина розвитку освіти України XXI століття”, Державні стандарти початкової, базової і повної загальної середньої освіти, “Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності”, “Положення про загальноосвітній навчальний заклад”, “Основи законодавства України про охорону здоров'я”, Міжгалузєва комплексна програма “Здоров'я нації”, Указ Президента України “Про невідкладні додаткові заходи щодо зміцнення моральності у суспільстві та утвердження здорового способу життя”, “Концепція формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді” [5].

Сучасна освіта характеризується широким впровадженням технологічного підходу, що є об'єктивним процесом, новим етапом в еволюції освіти, під час якого будуть переглянуті підходи до супроводу і забезпечення процесу природного здорового розвитку кожної дитини. Саме тому, майбутньому вчителю початкової школи, який володіє сучасними педагогічними знаннями, доцільно організувати свою подальшу діяльність з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я усіх суб'єктів педагогічного процесу. Здійснити цю діяльність буде можливо лише за умови сформованості в нього компетентності використання здоров'язбережувальних освітніх технологій.

Усі педагогічні технології, які використовує вчитель на уроці, можуть бути визначені за ступенем їхнього впливу на здоров'я учнів. Насьогодні не існує єдиного погляду щодо сутності поняття “здоров'язбережувальні освітні технології”. Деякі науковці розглядають його виходячи з розуміння технології як певного прийому, методу, методики, інші – як сукупність певних технік, за допомогою яких реалізується освітнє чи інше педагогічне завдання або як опис процесу досягнення запланованих результатів, сукупність даних, що відображають певні зміни в здоров'ї учнів. Інші під цим поняттям розуміють сприятливі умови навчання дитини в школі (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання), оптимальну організацію навчально-виховного процесу відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних вимог [1].

Аналіз наукової літератури з даної проблематики доводить, що існує широкий діапазон підходів до розуміння поняття “здоров'язбережувальні технології”. Так О.О. Факторовіч виділяє декілька підходів до визначення даного поняття, у рамках яких розглядає його з точки зору науковідповідного тлумачення, як організаційну концепцію та інструментальний підхід до навчання. Автор тлумачить поняття як частину педагогічної науки, яка вивчає і розробляє цілі, зміст і методи навчання (Г.К. Селевко, Н.Є. Щуркова та ін.); як спосіб організації, модель навчального процесу, яка гарантує отримання запланованого результату (І.П. Волков, В.М. Монахов, П.І. Самойленко, О.В. Сергєєв, М.М. Чошанов та ін.); як інструментарій освітнього процесу, як система вказівок, які повинні забезпечити ефективність і результативність навчання (В.П. Беспалько, Б.Т. Ліхачев, В.М. Шепель і ін.). Згідно запропонованого підходу до тлумачення даного поняття, “здоров'язбережувальні технології” можуть розглядатися як частина педагогічної науки, як спосіб організації, модель навчального процесу, як інструментарій освітнього процесу. Інструментальний підхід, на погляд науковців, найбільш продуктивно

використовувати у контексті професійної підготовки майбутніх учителів. Від того, яким інструментарієм буде володіти вчитель, залежить ефективність здоров'язбереження у школі і використання конкретних здоров'язбережувальних технологій у педагогічній практиці [4].

На думку науковців, згідно логіки аналізу здоров'язбережувальних технологій як освітянського феномену та сучасних підходів до визначення педагогічних технологій взагалі, поняття «здоров'язбережувальні технології» потрібно розглядати як частину педагогічної науки, яка вивчає і розробляє цілі, зміст та методи навчання здоровому способу життя, яка спрямована на вирішення питань здоров'язбереження у системі освіти; як спосіб організації, модель навчального процесу, яка гарантує збереження здоров'я всіх суб'єктів навчального процесу; як інструментарій освітнього процесу, як система вказівок, які повинні забезпечити ефективність і результативність навчання разом із збереженням здоров'я учнів [1; 3; 7].

Класифікація здоров'язбережувальних технологій подана В.О. Деркунською, найбільш повно відповідає особливостям функціонування та структурним компонентам здоров'язбережувального середовища. Вона пропонує такі види цих технологій: лікувально-профілактичні; фізкультурно-оздоровчі; технології, спрямовані на забезпечення соціально-психологічного благополуччя дитини; здоров'язбереження та здоров'язбагачення педагогів; валеологічного просвітництва батьків; здоров'язбережувальні освітні технології [4].

Як вважає О. Ващенко за типами технології поділяються на здоров'язберігаючі (профілактичні заходи, забезпечення рухової активності, вітамінізація, організація раціонального харчування тощо); оздоровчі (фізичне виховання, технології терапевтичного спрямування: фітболгмнастика, дихальна гімнастика, ароматерапія, арт-терапія та інші); технології навчання здорового способу життя (заняття валеологічного змісту та включення відповідної тематики до різних форм організації життєдіяльності дітей у навчальному закладі); виховання культури здоров'я (дні здоров'я, оздоровчі свята, спортивні змагання та ін.) [1].

Вибір здоров'язбережувальних технологій залежить від мети освітньої програми діяльності навчального закладу, пріоритетних навчально-виховних завдань, стану здоров'я учнів, їх інтересів та уподобань, врахування спрямованості засобів оздоровлення на вдосконалення основних показників фізичного розвитку дітей, наявного кадрового потенціалу (актуальним є питання психологічної готовності вчителів до перебудови власної професійної діяльності, впровадження інноваційних технологій, самовдосконалення, рівень усвідомлення відповідальності за власне здоров'я та здоров'я своїх учнів), матеріально-технічного забезпечення (наявність окремого приміщення для проведення фізкультурно-оздоровчих заходів, спортивних майданчиків, фізкультурних куточків в групових кімнатах, фізіотерапевтичного кабінету, фіто-кімнати тощо), екологічних факторів (екологічна ситуація в країні, регіоні, відповідність санітарно-гігієнічним та санітарно-технічним вимогам), наявного рівня співпраці з батьками учнів, усвідомлення ними значущості цілеспрямованої роботи із збереження та зміцнення здоров'я дітей (батьки мають бути прикладом для власних дітей), можливостей ефективно здійснювати моніторинг результативності запроваджуваних технологій [7].

Майбутньому вчителю необхідно правильно та раціонально використовувати методи та прийоми щодо застосування здоров'язбережувальних технологій, оскільки дитина повністю покладається на дорослого, адже для неї він є авторитетом. У процесі використання здоров'язбережувальних технологій майбутньому педагогу слід працювати не тільки на результативність, а й не забувати, що аудиторія для якої використовуються методи і прийоми в повному обсязі не сприймає навчально-виховний процес, тому необхідно планувати свою діяльність з урахуванням ігрових моментів, що буде сприяти створенню необхідної атмосфери, збереженню зацікавленості, зосередженню уваги та бажанню виконувати оздоровчі вправи. Майбутній вчитель також має знати, що процес навчання в умовах здоров'язбережувальної педагогіки складається з трьох етапів, які відрізняються один від одного як специфічними завданнями, так і особливостями методики [1].

Перший етап – етап початкового ознайомлення з основними поняттями та уявленнями. Його мета – сформувати в учнів елементарні уявлення про основні поняття здорового способу життя. Основними завданнями цього етапу є: сформувати уявлення про елементарні правила збереження здоров'я; досягти виконання елементарних правил здоров'язбереження (на рівні первісного вміння); створити мотивацію до ведення здорового способу життя.

Другий етап – етап поглибленого вивчення. Його мета – сформувати повноцінне розуміння основ здорового способу життя. Основними завданнями цього етапу є: уточнити уявлення про елементарні правила здоров'язбереження; досягти свідомого виконання елементарних правил збереження та зміцнення здоров'я; сформувати практичні знання, уміння, навички, необхідні у повсякденному житті.

Третій етап – етап закріплення знань, умінь і навичок збереження та зміцнення здоров'я та їх подальшого вдосконалення. Мета – вміння зберігати здоров'я та перевести це в навичку, що буде використовуватися в повсякденному житті. Основними завданнями цього етапу є: досягти стабільності та автоматизму при застосуванні правил збереження здоров'я; досягти виконання правил збереження здоров'я відповідно до вимог їх практичного виконання; забезпечити варіативне використання правил здорового способу життя в залежності від конкретних практичних умов.

Завдання кожного з означених етапів можуть вирішуватися як одночасно, так і послідовно, оскільки вони всі тісно взаємопов'язані. З погляду позитивного впливу на здоров'я учнів початкових класів на наш погляд найбільш доцільними є наступні технології.

1. Здоров'язбережувальні технології для формування життєвих навичок, що сприяють фізичному здоров'ю. До них належать такі методи як футбол-гімнастика та степ-аеробіка.

Фітбол-гімнастика – включає виконання певних гімнастичних вправ. Вони допомагають створити позитивну емоційну атмосферу, викликати у дітей інтерес до виконання фізичних вправ і рухів. Спільна робота рухового, вестибулярного, зорового і тактильного аналізаторів, що включаються при виконанні вправ з м'ячем, підсилює

якість виконання рухів. Рухові дії зміцнюють м'язи спини й черевного пресу, але головне, формують навички правильної постави та рухової активності. Крім того, така діяльність сприяє вдосконаленню функцій рівноваги і рухового контролю, а також зміцненню та розслабленню м'язів і можуть бути використані для тренування серцево-судинної та дихальної систем.

Степ-аеробіка – тренування, в основу якого покладено різні способи спуску та підйому на спеціальну степ-платформу. Під час цих занять покращується вентиляція легенів, поступово формуються навички правильного дихання під час рухів. Ці заняття підходять для дітей різних вікових груп і різного рівня підготовленості.

При регулярному виконанні вправ фітбол-гімнастики та степ-аеробіки в учнів початкових класів формуються навички рухової активності, вміння чергувати розумову та фізичну активність, позитивне ставлення до занять активними видами діяльності тощо.

2. Здоров'язбережувальні технології для формування життєвих навичок, що сприяють соціальному здоров'ю. При впровадженні цього виду технологій доцільно скористатися таким методом як казкотерапія.

У казкових сюжетах відображаються особистісні та суспільні конфлікти людей, гармонійно поєднується реальне і фантастичне. Казкотерапія спонукає дітей проводити паралелі між казковими ситуаціями і реальним життям людей, аналізувати проблеми казкових героїв і шукати способи їх розв'язання. Сюжети пропонувані казок передбачають можливість зміни поведінки героїв у кращій бік, а також наявність ситуацій вибору, які потребують від них правильного рішення. Через казку дитина вчиться бачити та розуміти свої проблеми і, перевертлюючись у казкового героя, розповідати про власні почуття та переживання.

Використання у роботі з молодшими школярами елементів казкотерапії сприяє формуванню у них умінь слухати, чітко висловлювати свої думки, співчувати, допомагати іншим, розв'язувати конфлікти, адекватно реагувати на життєві ситуації, налагоджувати соціальні контакти тощо. Це має величезний вплив на формування у дітей компетентності у сфері соціального здоров'я.

3. Здоров'язбережувальні технології для формування життєвих навичок, що сприяють духовному та психічному здоров'ю. Серед методів цієї технології виокремлюють кольоротерапію та сміхотерапію.

Кольоротерапія – ефективний метод впливу кольором на організм людини з метою відновлення і збереження його нормальної життєдіяльності. Яскраві кольори приваблюють учнів. Вони дають можливість почувати себе комфортно. Кожний колір випромінює свою енергію і впливає на розумовий, духовний і фізичний стан дітей. Під час проведення кольоротерапії у дітей формується уявлення про оздоровчий вплив кольорів на організм, створюються умови для використання на практиці отриманих знань.

Сміхотерапія – сприяє виникненню позитивних емоцій, зміцненню імунної системи, внутрішніх органів та системи кровообігу, покращенню кровопостачання мозку. Сміх є своєрідним механізмом захисту мозку учня від стресів. Він допомагає зняти напруження з 80 груп м'язів, підняти настрій, позитивно впливає на фізичний розвиток дітей. Сміх рівнозначний прогулянці лісом чи кисневому коктейлю. У процесі сміхотерапії, під час проведення «хвилинок-веселинок», веселих розваг, гуморин, свят сміху, які викликають позитивні емоції, діти усвідомлюють, що сміх – це здоров'я. Елементи сміхотерапії корисно застосовувати під час проведення фізкультхвилинок, фізкультпауз, на перервах між заняттями, на прогулянках тощо.

Використання під час навчання молодших школярів елементів кольоротерапії та сміхотерапії сприяє формуванню в дітей позитивного ставлення до себе, інших людей, до життєвих перспектив та ситуацій; умінню правильно виражати свої почуття, контролювати прояви гніву; зосереджуватися на досягненні мети [2].

Зрозуміло, що провідна роль у цій діяльності належить майбутньому вчителю, який має розуміти, що найважливішою метою впровадження здоров'язбережувальних освітніх технологій в навчально-виховний процес початкової школи є формування, збереження і зміцнення здоров'я учнів. Саме на це повинні в значній мірі бути скеровані зусилля загальноосвітніх закладів, основним завданням яких, перш за все, має бути забезпечення кожному учневі високого рівня здоров'я, сформованості в нього здоров'язбережувальної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вашенко О. Здоров'язберігаючі технології в загальноосвітніх навчальних закладах / О. Вашенко, С. Свириденко // Директор школи. – 2006. – №20. – С. 12-15.
2. Вашенко О.М. Організація навчально-виховного процесу з «Основ здоров'я в 1-4 класах»: навч.-метод. посібник / О.М. Вашенко. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. – 192 с.
3. Денисенко Н. Оздоровчі технології – в освітній процес / Н. Денисенко // Шкільне вих.-ня. 2009. – №11. – С. 7-8.
4. Деркунская В.А. Здоровьесберегающие технологии в педагогическом процессе ДООУ / В.А. Деркунская // Управление ДООУ. – 2005. – № 3. – С. 119-122.
5. Концепція формування позитивної мотивації та здоровий спосіб життя у дітей та молоді // Основи здоров'я: книга для вчителя. – К.: Генеза, 2005. – С. 47-57.
6. Мазуренко Л. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів в позаурочний час / Л. Мазуренко. – К.: Шкільний світ, 2008. – 128 с.
7. Мельник О. Системний підхід до формування культури здоров'я учасників навчально-виховного процесу / О. Мельник // Початкова школа. – 2005. – №4. – С. 57-62.

REFERENCES

1. Vashchenko O. Zdorov'yazberihayuchi tekhnolohiyi v zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladakh / O. Vashchenko, S. Svyrydenko // Dyrektor shkoly. – 2006. – #20. – P. 12-15.
2. Vashchenko O.M. Orhanizatsiya navchal'no-vykhovnoho protsesu z «Osnovy zdorov'ya v 1-4 klasakh»: navch.-metod. posibnyk / O.M. Vashchenko. – Kam'yanets'-Podil's'kyu: FOP Sysyn O.V., 2010. – 192 p.

3. Denysenko N. Ozdorovchi tekhnolohiyi – v osvritnij protses / N. Denysenko // Shkil'ne vykh-nya. – 2009. – № 11. – P. 7-8.
4. Derkunskaia V.A. Zdorov'esberegayushchie tekhnologii v pedagogicheskom protsesse DOU / V.A. Derkunskaia // Upravlenie DOU. – 2005. – № 3. – P. 119-122.
5. Kontsepsiya formuvannya pozytyvnoyi motyvatsiyi ta zdorovyy sposib zhyttya u ditey ta molodi // Osnovy zdorov'ya: knyha dlya vchytelya. – K.: Heneza, 2005. – P. 47-57.
6. Mazurenko L. Formuvannya navychok zdorovoho sposobu zhyttya u molodshykh shkolyariv v pozaurochnyy chas / L. Mazurenko. – K.: Shkil'nyy svit, 2008. – 128 p.
7. Mel'nyk O. Systemnyy pidkhid do formuvannya kul'tury zdorov'ya uchasnykiv navchal'no-vykhovnoho protsesu / O. Mel'nyk // Pochatkova shkola. – 2005. – № 4. – P. 57-62.

Е.Н. ВАЩЕНКО. МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

Рассматривается проблема использования здоровьесберегающих технологий в учебно-воспитательном процессе начальной школы, раскрыта сущность понятия «здоровьесберегающие образовательные технологии», представлена классификация здоровьесберегающих технологий, их типы, виды, методы и приемы, особенности выбора этих технологий для отдельного образовательного заведения, охарактеризованы три этапа процесса обучения в условиях здоровьесберегающей педагогики и роль будущего учителя в этом процессе.

Ключевые слова: будущий учитель, начальная школа, здоровьесберегающие технологии, учебно-воспитательный процесс, здоровьесберегающая педагогика.

O.M. VASHCHENKO. METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF PREPARATION OF THE FUTURE TEACHER FOR THE USE OF HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF ELEMENTARY SCHOOL

The article describes the problem of the use of health-saving technologies in the educational process of elementary school. It clarifies the meaning of the «health-saving educational technology» concept, gives classification of health-saving technologies, their types, methods and techniques, special aspects of health-saving technologies selection for specific educational event. Three stages of educational process in terms of health-saving pedagogy and the role of the future teacher are described.

Key words: future teacher, elementary school, health-saving technologies, educational process, health-saving pedagogy.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. С.А. Литвиненко.

Одержано редакцією 11.05.2017 р.

УДК: 371. 13: 612

О.В. МОНДИЧ

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З АНАТОМІЇ ТА ФІЗІОЛОГІЇ ЛЮДИНИ

Стаття присвячена вирішенню актуальної проблеми розвитку і реформування вищої освіти сучасної України – підготовці учителя молодших класів у контексті компетентнісного підходу. Розглядаються зміст та структура предметної компетентності з анатомії та фізіології людини, її місце і значення у системі професійної підготовки учителя молодших класів. Пропонується методика формування і розвитку предметної компетентності з анатомії та фізіології людини, яка включає змістово-цільовий, діяльнісний та контрольньо-оцінювальний компоненти.

Ключові слова: предметна компетентність, анатомія та фізіологія людини, підготовка учителя молодших класів, методика формування, когнітивний, технологічний і мотиваційний компоненти предметної компетентності, змістово-цільовий, діяльнісний та контрольньо-оцінювальний складові методики.

Компетентнісний підхід в освіті та реалізація проекту «Нова українська школа» вимагає оновлення змісту освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм підготовки учителів. В першу чергу, це стосується учителів початкових класів, які разом із сім'єю мають визначальний вплив на розвиток та виховання молодшого школяра.

Концепцією розвитку Нової української школи окреслено 10 основних компетентностей учнів, що формуються і розвиваються у школі. Серед них дві, на нашу думку, у першу чергу формуються у процесі вивчення майбутніми учителями початкових класів дисципліни «Анатомія і фізіологія з основами генетики». Ця дисципліна є нормативною у навчальних планах підготовки учителів початкових класів. По-перше, це основні компетентності у природничих науках і технологіях. Сюди відносять наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності; уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати. По-друге, це екологічна грамотність і здорове життя: уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя [1, 15-16].

Вчитель початкових класів безпосередньо впливає на розвиток і соціалізацію дитини, формування стилю життя, сприятливого для збереження і зміцнення здоров'я. Все це робить актуальним проведення дослідження з